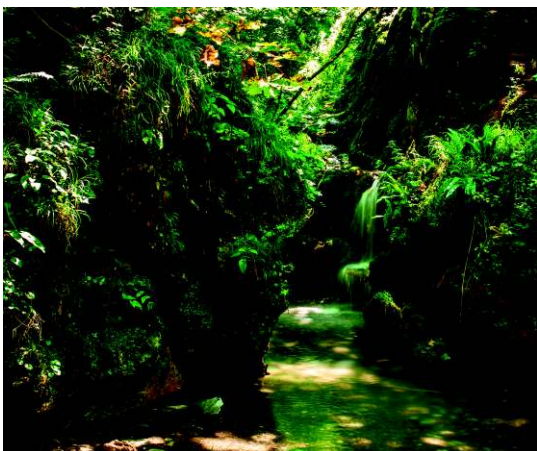

Арилѐ
Arilje

САДРЖАЈ / CONTENT

О Ариљу / About Arilje

Историја Ариља / The History Of Arilje

Црква Св.Ахилија / The Church of St. Achillius

Манастир Клисуре / The Klisura Monastiry

Црква Св.Николе / St Nicholas Church

Црква Св.Вазнесења Господњег / The Church of The Resurrection of the Lord

Градина Моравица / The archeological site Gradina Moravica

Црквица на Градини / The Gradina Church

Црква Св.Тројице у Бјелуши / The Holy Trinity Church in Bjeluša

Водена пећина / Water Cave

Височка Бања / Visoka Spa

Пећина Зијача / Zijača Cave

Бјелушка потајница / The Potajnica of Bjeluša

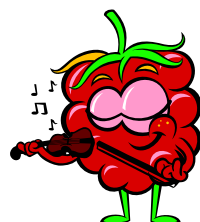
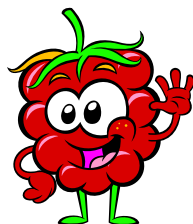
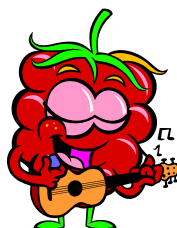
Орловача / Orlovača

Библиотека Добрило Ненадић / The Town Library

Соколски Дом / The Town's Falcon Center

Градска галерија (Стара школа) / The Town Gallery (The Old School)

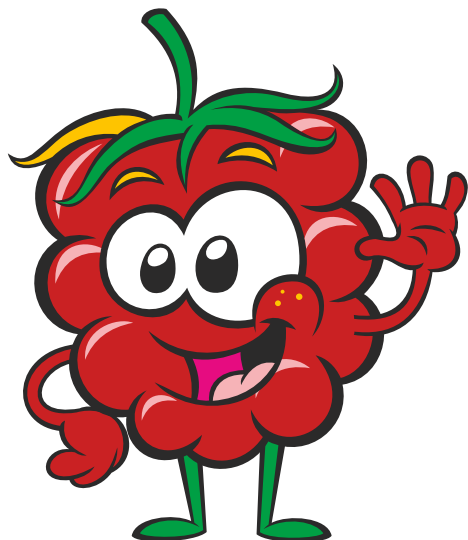
Спортска хала / The Town's Sports Centre

Колекцију стикера **ПОЗДРАВ ИЗ АРИЉА**
можете преузети путем апликације Вибер.

О Ариљу

Општина Ариље налази се у западном делу Републике Србије, у саставу Златиборског округа, на надморској висини од 330 до 1382м. Смештена је између сликова река Моравице, Великог и Малог Рзава, на површини од 349км². По конфигурацији земљишта припада брдско-планинском подручју са уским појасом равнице око реке Моравице. Према попису из 2022.године, у општини Ариље живи 17.153 становника. Као административни центар општине, Ариље је добро повезано са већим привредним, културним и административним центрима као што су Ужице, Чачак, Крагујевац, Београд.

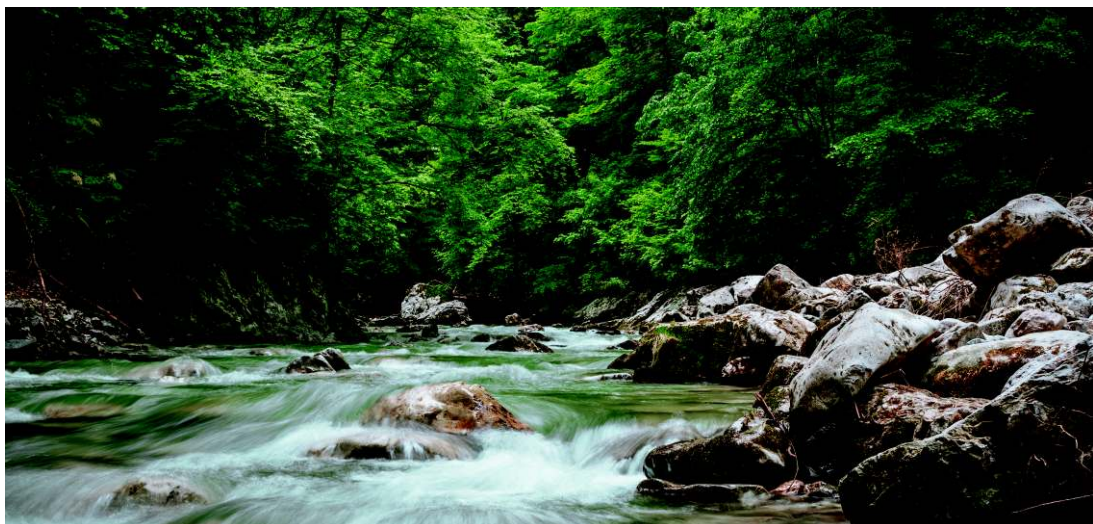
About Arilje

The municipality of Arilje is situated in the western part of the Republic of Serbia and is a part of Zlatibor County, its altitude being from 330 up to 1382m. It covers an area of 349km² among the three rivers-the Moravica, the Veliki and the Mali Rzav. Its ground configuration varies from hilly to mountainous with the narrow belt of plain land surrounding the Moravica River. According to the census carried out in the year 2022, 17,153 people inhabit the municipality of Arilje. Being the administrative centre of the municipality, Arilje is well connected with other big economic, cultural and administrative centres such as Užice, Čačak, Kragujevac and Beograd.

Ово подручје је богато чистим водама и атрактивним шумским пределима, што га убрја у најчистије и најздравије средине у Србији. Бистре планинске речице и потоци, обилују чистом и веома квалитетном водом, пресецају територију целе општине и погодне су за водоснабдевање, гајење рибе, али није занемарљив ни њихов хидроенергетски потенцијал. Очувана животна средина пружа изванредне услове за производњу здраве хране. Неоспоран привредни успон, развијен предузетнички дух, константан пораст извоза и спољно трговинског суфицита резултат су дубоко укорењене традиције приватног предузетништва на територији општине.

This region is rich in pure waters and attractive forest areas, which sets it amongst the cleanest and healthiest regions in Serbia. Clear mountain rivers and streams abound in pure and high-quality water, they flow across the whole territory and are suitable for water-supply, fish breeding and their water power potential is not inconsiderable. Preserved environment enables excellent conditions for healthy food production. Indisputable economic boom, developed energetic spirit, constant export increase, foreign trade surplus are all a result of deep-rooted tradition of private entrepreneurship.

Доминантне гране су пољопривреда и прерада пољопривредних производа, текстилна индустрија, прерада дрвета, металопрерада. Ариље је у свету препознатљиво по производњи малине, па се често назива и светском престоницом малине. Гајењем малине бави се скоро целокупно становништво. Преко 5.000 малих фабрика под отвореним небом произведу годишње око 15 хиљада тона малине, што чини око 20% укупне српске производње и око 10% производње на светском тржишту. У региону а и целој земљи, познати су текстилни производи са заштићеним жигом квалитета "Ариљски текстил".

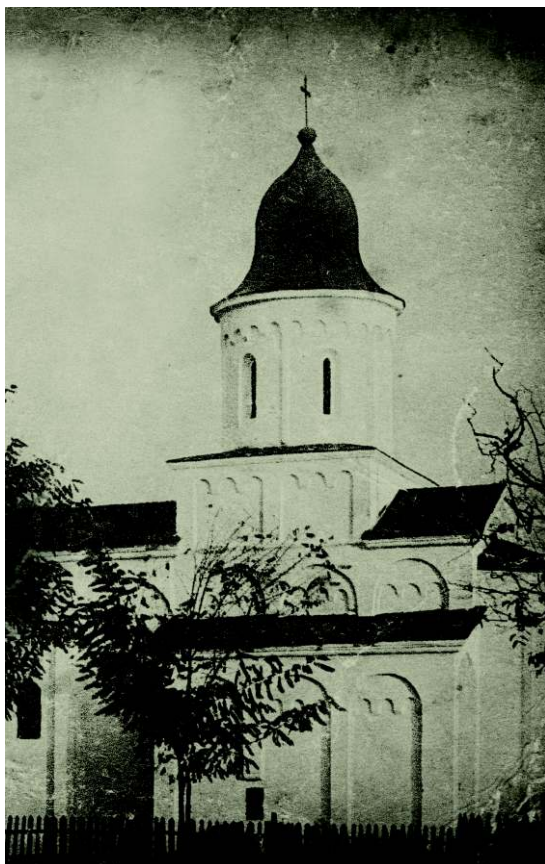
Prevailing branches are agriculture, manufacture of agricultural products, textile industry, processing of lumber, metal industry. Arilje is most famous for its raspberry production. It is often referred to as the world's raspberry capital. Almost everybody is involved in growing raspberries. Over 5,000 small open-air factories produce about 15,000 tons of raspberries annually, which is about 20% of the total Serbian production and about 10% of production on the world market. Textile products with the quality trade-mark "Ariljski tekstil" are well known not only in the region but in the whole country.

Историја Ариља

Територија ариљске општине насељена је од давнина што доказују археолошка налазишта пећинских насеља са обе стране Великог Рзава која датирају из палеолита.

Континуитет непрекидног боравка људских заједница наставља се и даље кроз бакарно, бронзано и гвоздено доба.

У 1. веку нове ере ове крајеве заузимају Римљани и припајају их провинцији Далмацији. Сведочанства из времена римске владавине су локалитет Градина у селу Брекову где је било римско утврђење и римски пут од данашње Ивањице према Пожеги долином Моравице. Са пропашћу римског царства угасили су се и антички извори културе и писмености па су писани извори са ових простора из тог периода у потпуној тами.

The History Of Arilje

The territory of the municipality of Arilje has been inhabited since ancient times the proof of which are archeological finds of cave settlements on both riverbanks of the Veliki Rzav which date from Paleolithic period. The continuity of constant community dwelling continues through the Copper Age, the Bronze Age and the Iron Age.

In the first century AC the Romans occupy these regions and join them to the Dalmacija province. The location of Gradina in the village of Brekovo, where there are a fortress and a Roman road from today's Ivanjica to Požega through the valley of the Moravica, testifies of the times of the Roman rule. With the fall of the Roman Empire the sources of antique culture and literacy have also been destroyed and so the written data from this period remained in the total darkness.

Тек око друге половине 10. века крајеви око данашњег Ариља долазе на „светлост дана“. Тада су избеглице из Ларисе (Грчка) на место данашње ариљске цркве донеле мошти Св. Ахилија. Грчки епископ и велики проповедник хришћанства, живео је у 4. веку. По Светом Ахилију је данашње Ариље (некада Моравице) добило име, а његов култ се слави и данас као народни празник и градска слава 28-ог маја.

Године 1219. Сава Немањић је ариљски манастир прогласио за седиште моравичке епископије која се простирала на територији ариљског, ужичког, ваљевског и чачанског краја. У овом месту је столовао српски православни епископ, а касније и митрополит. Прва катедрала моравичких епископа је уништена у 13. веку после чега је краљ Стефан Драгутин преузео грађење нове катедрале на истом месту. Време подизања постојеће цркве је између 1283-1286.године. Унутрашњост је живописана 1296.године и из тог раздобља потичу сачувани остаци фресака.

Из овог периода средњовековне Србије потичу и утврђења Голубињак изнад Великог Рзава у селу Висока, Градина у Брекову, а уз Рзав у селу Бјелуша налази се зараван Царево поље.

Током 17.века, када се десила Велика сеоба Срба 1690.године због тешког положаја хришћанске раје у поробљеној Србији, Ариље и околина су остали пусти. Нови житељи из Источне Херцеговине и Црне Горе почели су да се досељавају на ове просторе средином 18. века.

Not by the second half of the tenth century did the regions around today's Arilje come to light. It was then that the refugees from Larissa (Greece) brought the relics of St Achilles to the place of today's church. The Greek bishop, the great preacher of Christianity, lived in the fourth century. Today's Arilje (earlier Moravice) got its name after St Achilles and his cult is being celebrated even today as a folk holiday and City's feast - May 28

Sava Nemanjić (1219.) proclaimed the monastery of Arilje the center of the Moravička Bishopric which was situated on the territory of Arilje, Užice, Valjevo and Čačak. In this place the Serbian Orthodox Bishop and later even Metropolitan held court. After the first cathedral of the bishops of Moravička was destroyed in the thirteenth century, King Stefan Dragutin started the construction of the new cathedral on the same place. The new church was built between 1283 and 1286. The inside of the church was fresco-painted in 1296 and the preserved remains of the frescoes originate from that period.

The fortresses Golubinjak in the village of Visoka above the Veliki Rzav and Gradina in Brekovo originate from this period of the medieval Serbia, and in the village of Bjeluša alongside the Rzav there is a plateau called Carevo polje.

During the seventeenth century, in the times of the Great Migration of the Serbs in 1690, because of the Christians' hard position in an enslaved Serbia, Arilje and its surroundings became deserted. During the eighteenth century, new settlers from eastern Hercegovina and Montenegro started inhabiting these regions.

После Првог и Другог српског устанка становништво се враћа својим мирнодопским занимањима (ратарство, сточарство, занати и трговина) уживајући прве плодове слободе коју су извојевали. Услед повећања броја становништва, оживело је и насеље код рушевина манастира Св. Ахилија. Изградњом конака сердара Јована Мићића 1823. године постављене су основе варошице. У променљивом и туробном времену 19. века, мало насеље збијено око цркве и у њеној сенци, као друмско свратиште и караванско коначиште, споро се развијало и урбанизовало.

Међутим, њено културно и привредно израстање, под духовним стицањем, постојањем и трајањем цркве није могло бити заустављено. Тако је чаршија почела да живи најпре пред храмом, а затим се ширила и спуштала са истурене заравни у подножје према рекама.

Следећа етапа у развоју Ариља је проглашавање за варошицу 23. октобра 1880. године од стране кнеза Милана Обреновића од када се убрзава изградња насеља и привредни развој. После Другог светског рата Ариље наставља свој живот као среско седиште до 1955. године, када долази до укрупњавања срезова, а ариљски срез улази у састав новоформираног ужичког среза. Децембра 1959. године врши се укрупњавање срезова и општине, тада се формира нова општина Ариље која у истом саставу функционише и данас.

Почетак 20. века обележио је интензиван развој занатства и воћарства. Данас је Ариље град малине, приватне привреде, са туристичким потенцијалом.

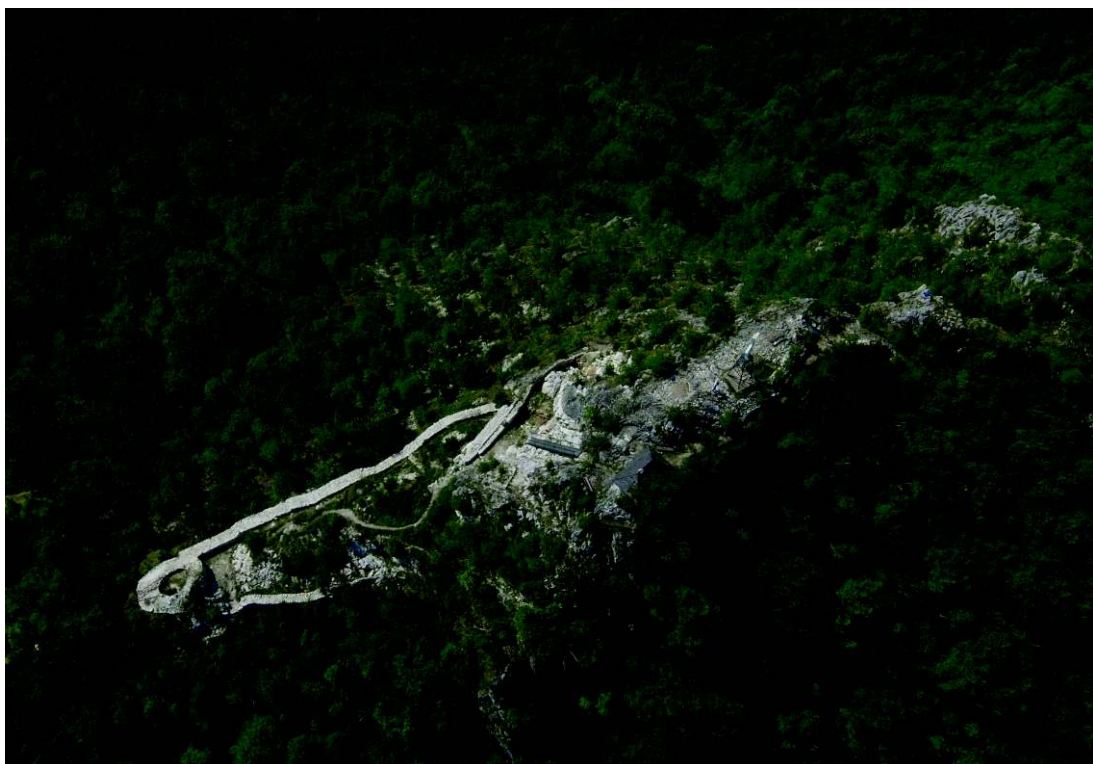
After the First and the Second Serbian Uprising, people started returning to their peaceful occupations (farming, sheep raising, crafts and trade) enjoying the first fruits of the freedom they fought for. As a result of the population growth, settlement around the ruins of St Achilles monastery revived. After the building of the inn of serdar Jovan Mičić the foundations of the town were set up.

In the gloomy and changeable nineteenth century, the small settlement around the church and in its shadow, being a caravan shelter and a road inn, developed and urbanized slowly. However, its cultural and economic growth, under the spiritual learning and because of the fact the church existed and lasted, couldn't be stopped. Consequently, the downtown life concentrated around the temple at first and then extended from the plateau towards the foothill and down to the rivers.

The Duke Milan Obrenović himself proclaimed Arilje a town on October 23, 1880 which was the next step in the development of Arilje and since that point building settlements and economic development have been accelerated.

After the Second World War Arilje continues its life as the county center till 1955 at which point the number of counties increases and the County of Arilje becomes a part of the newly formed County of Užice. In December 1959, the number of counties and municipalities increases and then a new municipality of Arilje is formed which functions in the same composition even today.

The beginning of the twentieth century was marked by an intensive development of handicrafts and fruit growing. Today Arilje is the city of raspberry, private economy, with tourism potential.

Црква Св.Ахилија

Црква Светог Ахилија је симбол Ариља и његов духовни светионик. Подигнута је у 13. веку као задужбина краља Драгутина Немањића, а посвећена је Светом Ахилију, епископу из Ларисе. Грађена је у рашком стилу и првобитно је била седиште моравичке епископије, а касније и митрополија.

У другој половини 10 века, избеглице из грчког града Ларисе донели су овде мошти Светог Ахилија по коме ће место касније добити име. Култ Светог Ахилија слави се и данас као народни празник и градска слава.

Заштићена је Решењем Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе НРС о проглашењу број 425/47 од 23.10.1947. год. као и Одлуком о утврђивању НКД од изузетног значаја "Сл. гл. Бр. 14/79".

The Church of St. Achillius

The Church of St. Achillius is the symbol of Arilje as well as its spiritual lighthouse. It was built in XIII century as the endowment of The King Dragutin Nemanjić, yet dedicated to Saint Achillius, the bishop of Larissa. Built in Raška architectural style, it was initially the seat of Morava Bishopric later elevated to the rank of Metropolitanate.

In the second half of X century, the refugees from the Greek town Larissa brought the relics of St Achillius to Arilje, which was how the church was named after. The cult of St Achillius has been celebrated to this day both as the saint patron's day as well as the town festival.

Поред архитектонских вредности и историјског значаја, ова средњовековна црква се истиче као галерија драгоцених фресака које су живописане крајем 13. века. Солунски фрескосликарци су овде насликали драгоцене фреске, а највреднија од њих је фреска Плавог анђела-архангела Гаврила, чувара светилишта која се сврстава у ремек дела старог српског сликарства.

Треба истаћи и да је фреска која приказује представу Христа Дидаскалоса, на изложби репродукције фресака хришћанског Истока у Паризу 1971.године, прогласењена за најлепшу фреску.

Фреска Плавог анђела је лик Архангела Гаврила, фреска изузетне ликовне вредности из најужег круга ремек дела старог српског фрескосликарства. Лепотом ариљског анђела био је засењен и наш познати песник.

„ Ко тебе није видео тај не зна себе, ко тебе не види тај неће никуда стићи, јер бескрајан је пут,, Овако је у песми,„Ариљски анђео,, написао песник Бранко Миљковић, дивећи се њеној лепоти.

Apart from its architectural and historical significance, this medieval church stands out as the gallery of precious frescoes painted at the end of XIII century. The fresco painters from Thessaloníki painted many valuable frescoes, among which one stands out as the masterpiece of the Serbian medieval painting – St. Gabriel the Archangel, The Blue Angel – the guardian of the sanctuary. Furthermore, the fresco painting which depicts Jesus as Didascalos, was declared the most beautiful fresco painting at “The Christians of the East” exhibition in Paris in 1971.

„One who did not see you does not know oneself; one who does not see you will never go anywhere, for the road is endless..” This is the part of the poem “The Angel of Arilje” written by Branko Miljković in which the poet praises its beauty.

Манастир Клисура

Манастир Клисура се налази на левој обали реке Моравице у селу Добраче, између каменитих стена и планине, на 13. км од Ариља на путу Ариље-Ивањица. Име манастира потиче од географског локалитета-клисура реке Моравице. Манастир је изграђен на темељима старе цркве, а током своје бурне историје више пута је рушен и обнављан. Данас живи као женски манастир.

Најзначајнији објекат манастирског комплекса је црква посвећена Светим архангелима Михаилу и Гаврилу. Подигнута у 13. веку по узору на тадашњу епископску цркву у Ариљу. Припада стилу рашке школе са нешто јаче наглашеном куполом и конструктивним решењима. У основи је једнобродна базилика са полукружном олтарском апсидом на истоку и припратом на западу.

Унутрашњост храма прекривају фреске и иконе које су осликали познати иконописци Симеон Лазовић и Димитрије Песниковић.

У цркви се чува збирка икона различитог порекла из 18. и 19. века. Решењем Републичког Завода за заштиту споменика културе Београд манастир Клисура је стављен под заштиту државе.

The Klisura Monastery

The Klisura Monastery in Dobrače is located on the left bank of the Moravica, between the rocks and mountains, 13km from Arilje on the road Arilje-Ivanjica.

The monastery got its name after the geographical location- the Moravica gorge. The monastery was built upon the ruins of an old church and during its stormy history it was ruined and reconstructed many times. Today it is a women monastery.

The most important segment of the monastery complex is the church dedicated to the archangels Mihailo and Gavriilo. Erected in the thirteenth century and resembling Arilje bishopric church of that time.

It belongs to Raška School with emphasized dome and construction solutions. It is a single-nave basilica with semicircular altar apse to the east and a narthex to the west. The inside of the temple is covered with frescoes and icons painted by the famous icon painters Simeon Lazović and Dimitrije Pesniković.

The church also holds a collection of frescoes of different origin dating from the eighteenth and nineteenth century. In the process of making the portal, engravers achieved a serious progress. The Klisura Monastery has a historical, architectural and artistic-monumental value and bears witness to the artistic creation and cultural circumstances in the south-west of Serbia.

Republic Institute for Protection of Cultural Monuments Beograd put the Klisura monastery under the state protection.

Црква Св.Николе

Црква Св. Николе подигнута је у 13. веку у селу Бреково, 20 км југозападно од Ариља. На њено средњовековно порекло упућују неки архитектонски елементи и народна традиција. Црква има основу једнобродне грађевине са полукружном олтарском апсидом на источној страни, док се над централним делом уздиже кубе кружне основе.

Очуване фреске које прекривају све унутрашње зидне површине олтарског простора и наоса потичу из прве половине 17. века. Црква је опсежније обновљена 1795. године. Централним делом црквене порте доминира споменик Александру I Карађорђевићу у виду обелиска. Овај споменик су Брековци два пута подизали и једном рушили. Прво је подигнут 1940.године у знак захвалности великом стратегу у ослободилачким ратовима (1912-1918.) и ујединитељу Јужних Словена. По успостављању нове партизанске власти, срушен је до темеља 1946, године. Поново је обновљен 1997. године.

Црква Св. Николе се налази под заштитом државе као Споменик културе од великог значаја.

St Nicholas Church

St Nicholas church was erected in the thirteenth century in the village of Brekovo, 20km south-west of Arilje.

Certain architectural elements and folk tradition point to its medieval origin. It is single-nave basilica with semicircular altar apse to the east whereas above the central part raises the circular dome. Preserved frescoes which cover the inside wall surface of the altar space date from the first half of the seventeenth century. Further reconstruction followed in 1795.

Monument of Aleksandar I Karadjordjević in the shape of an obelisk stands in the central area of the church yard. It was erected two times and ruined once by the locals of the village of Brekovo. It was erected in 1940 for the first time in honour of the great strategist in the liberation wars (1912-1918) and unifier of the South Slavs. After the partisans came to power the monument was completely destroyed in 1946. It was reconstructed in 1997

St Nicholas church is under the state protection as the Highly Important Cultural Monument.

The Church of The Resurrection of the Lord

The church dedicated to The Resurrection of the Lord, popularly known as The Ascension Day, is located in Dragojevac, a nearby village 6 km away from Arilje. It was built on the foundation of the former medieval church assumed to be the endowment of one of the rulers from Nemanjić Dynasty. There is no evidence of such a claim, so the founder is still unknown, as well as whose relics have been preserved in the church ever since.

This sacred place was demolished and burnt by The Turks numerous times in the past. To be even worse, it was burnt to dust in a fire caused under unknown circumstances.

It was rebuilt again in 1924, and for the following 60 years nothing was done to improve its condition. That year, 1998, with the aid of the local people and authorities, the restoration of the church started, which lasted for 6 years.

On the very entrance of the church, we can see the roadside memorials as the spiritual guardians of the church dedicated to brave warriors from this area killed in WWI.

Црква Св.Вазнесења Господњег

Црква посвећена Светом Вазнесењу Господњем, у народу познат као Спасовдан, налази се у селу Драгојевац, удаљеном око 6 км од Ариља. Подигнута је на темењима некадашње цркве из средњег века и претпоставља се да је ово задужбина неког од владара из лозе Немањића.

Не постоје записи који би то и посведочили, тако да је ктитор непознат, а не зна се ни чије мошти почивају у цркви. Ова светиња је у више наврата рушена и паљена од стране Турака, а последњи пут је сагорела до темеља у пожару који је настао из непознатих разлога. Обновљена је 1924. године и у наредних 60 година ништа се није радило на њеној адаптацији све до 1998 године.

Тада је започето обнављање цркве које је трајало наредних шест година захваљујући помоћи мештана и општине. На самом улазу у порту цркве, налазе се споменици крајпуташи, као духовни чувари ове светиње, посвећени изгинулим ратницима из из овог краја у Првом светском рату.

Градина Моравица

Археолошки локалитет вредан пажње је Градина Моравица, средњовековни град, чији остаци видљиви данас датирају из периода од 9. до 14. века. Тада је ово место било војно седиште жупе Моравица. Градина Моравица је страдала у пожару, 1373. године током рата Николе Алтомановића и кнеза Лазара.

Највиша тачка утврђења је 670 метара, где се данас налази звоник цркве Св. Илије која је познатија као хајдучка црква. Подигнута је на темељима раније богомоље из 1811. године.

Данас Градина Моравица представља уређени археолошки локалитет у селу Трешњевица, који је удаљен 10 километара од центра Ариља.

The archeological site Gradina Moravica

This site Gradina Moravica represents the visible remain of the medieval town that dates back to IX to XIV century. At that time, it was a military headquarter of the District of Moravica. The place was burnt in a fire in 1373 during the war between Nikola Altomanović and Prince Lazar.

Today, here you can find the belfry on the Church of St. Elijah located on the top of the the highest point of the fortress which is 670 m high. The church is popularly known as the brigand church. It was built on the foundation of the former temple which dates back to 1811.

Today, Gradina Moravica represents a well-preserved archaeological site in the village of Trešnjevica, 10 km away from Arilje.

Црквица на Градини

Клисуру Моравице између села Прилике и Дивљака, чине са леве стране Обла глава и Малич а са десне стране Градина. На самом врху Градине на надморској висини од 670м смештена је мала црква покривена шиндром посвећена Св. Илији. Феликс Канић забележио је да је она вероватно подигнута на рушевинама римске стражарске куле.

Народна предања говоре другачије. По једном веровању црквица је прелетела из Прилика када су Турци покушали да је обесвете, а по другом Срби су је пренели уз Божију помоћ на врх Градине.

У више наврата Турци су је спаљивали, али ју је народ изнова обнављао. Као што постоје различите претпоставке о настанку цркве тако постоје и различита веровања везана за саму цркву. Постоји веровање да онај ко дође на богослужење, а да није грешан, може слободно да обиђе око цркве, а да не падне у понор. Ако се неко одлучи на такав подухват требало би да га понови три пута. А ако грешан успе да обиђе око цркве, то треба схватити као знак да су му греси опроштени.

The Gradina Church

Obla glava on the left and Gradina on the right-hand side make the Mora vica gorge which is situated between the villages Prilike and Divljaka. On the very top of Gradina at an altitude of 670m there is a little church covered with shingle roof built in honour of St Ilija. Feliks Kanic documented that it was probably built upon the ruins of the Roman watchtower.

Folk tales claim different. According to one belief the church flew from Prilike when the Turks tried to dishonour it and according to another the Serbs with God's help took it to the Gradina top.

The church was burned several times but the people kept rebuilding it.

Various beliefs are connected to this church. One story says that a person who comes to the Religious Service and is not sinful, can walk around the church safely without falling into the gorge. If a person decides to try such an undertaking, he or she must repeat it three times. And if a sinful person succeeds in walking around the church without falling into the gorge it is believed that his sins are forgiven.

The Holy Trinity Church in Bjeluša

The Holy Trinity Church in Bjeluša was built between 1818 and 1820 on the place of a former church shed.

It was built of crushed rocks, put together with lime and sand and covered with shingle roof.

The bell tower was built later and the bell bought in 1864 was taken away by the Austrians during their occupation. Today's bell was bought in 1920.

The church was dedicated to the Holy Trinity in 1819 on the Holy Trinity holiday. The doorway was built of the pine tree in 1762 and it was probably taken from the former church shed and replaced later in 1831. That same year the church was partially reconstructed.

It was believed that Serdar Jovan Mičić carried out some of the reconstruction work and even that he was the founder of the church in Bjeluša. There was even the inscription on the wall to prove this assumption which was ruined during later reconstruction.

Црква Св.Тројице у Бјелуши

Саграђена је између 1818-1820.год. на месту старе црквице брвнаре. Изграђена је од ломљеног камена, везивана кречом и песком, а покривена шиндром.

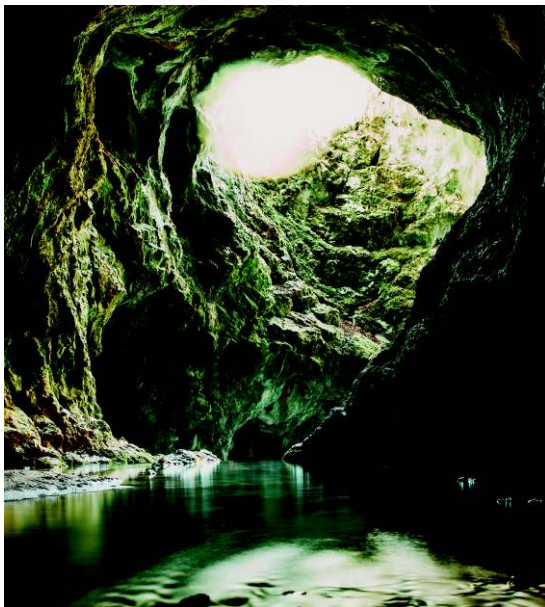
Касније је изграђена звонара, а звоно које је купљено 1864. године аустријанци су приликом окупације однели. Садашње звоно купљено је 1920. године Црква је освећена 1819. год. на Свете Тројице, и посвећена је Светим Тројицама. Црквене двери су направљене од боровог дрвета 1762. године и вероватно су пренете из цркве брвнаре па су замењене 1831. год.

Те године су извршене и неке поправке на цркви које се доводе у везу са Сердаром Јованом Мићићем па му се приписује ктиторство цркве у Бјелуши, о чему је сведочио натпис на зиду цркве који је вероватно током каснијих поправки уништен.

Водена пећина

Водена пећина је један од најрепрезентативнијих и најзначајнијих спелеолошких објеката у ариљском крају. Налази се у кањону реке Пањице и представља прави бисер природе који је за туристе авантуристичког духа незаобилазно одредиште. Налази се на око 15 км од Ариља.

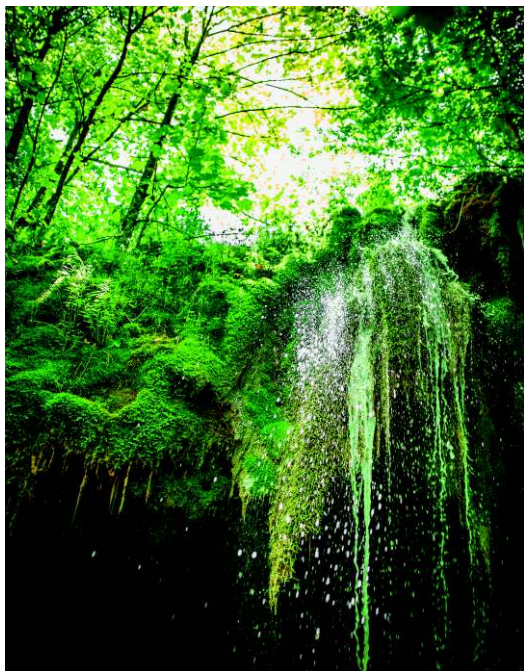
Ова изворска пећина се налази у јединственом амбијенту кањона реке Пањице који дренира простране кречњачке површи села Бреково и Добраче. Спелеолошки објекат значајан је са више аспеката. Пре свега због своје хидролошке функције и свог хидрогеолошког потенцијала. Водена пећина је извориште подземне воде велике издашности, активно током целе године. Релативно приступачни терени, предиван амбијент и ретке кречњачке морфолошке појаве и облици који се овде могу уочити, чине ово место јединственим и као таквим савршеним за "активан туризам". До Водене пећине долази се кањоном реке Пањице стазом дугом 1 км. Непосредно испред пећине налази се водопад у слапу висине седам метара.

Water Cave

The Water Cave is one of the most representative and most significant speleology sites in this area. Located in The Panjica canyon, about 15 km away from Arije, it is the real gift of nature, the inevitable stop for the adventurous tourists.

This Cave has a unique position being located in The Panjica canyon thus drain the broad limestone fields of the villages Brekovo and Dobrače. Its significance is manifold, mainly because of its hydrological function and potential. It is the source of the groundwater of big capacity which is active all the year through.

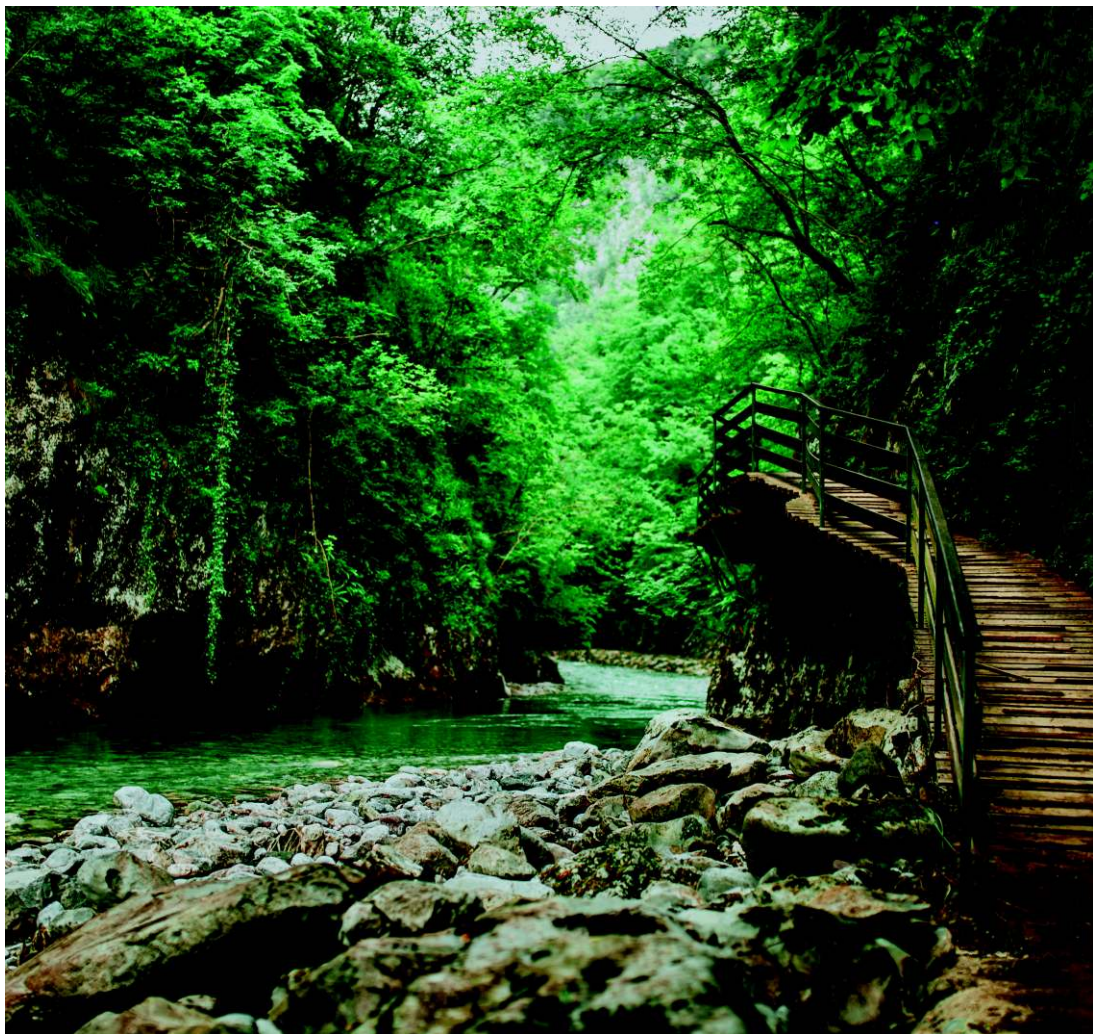
The accessible fields, the breath-taking nature altogether with rare limestone shapes makes this place unique and therefore perfect for "the active tourism". In order to reach this place, you need to follow The Panjica canyon's path 1 km long. Just in front of The Cave you will see a beautiful waterfall 7 m high.

Височка Бања

На око 35км од Ариља налази се Височка бања. За разлику од других, урбанизованих бања, Височка бања се налази у кањону Великог Рзава и нетипична је бања на отвореном. Извор бањске воде се из подземног језера кроз пропусне стене директно улива у базене.

Овај тип кањонских извора сматра се музејом природних термалних раритета и једини је такав у Србији и бившој Југославији.

Visoka Spa

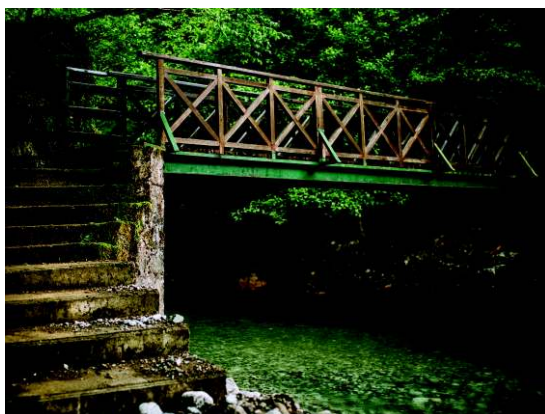
This spa is approximately 35 km away from Arilje, located in The Great Rzava canyon, which makes it rather untypical. Namely, it is the spa in the open, with the groundwater springs that go from the underground lakes through the rocks directly into the pools.

This sort of canyon spring presents the museum of natural thermal rarities and it is one of a kind not only in Serbia, but also in the former Yugoslav countries.

The water in the pools is up to 25 degrees Celsius, having the positive effect on rheumatism, heart diseases, as well as nervous disorders. What is more, there are many inscriptions on the rocks made by the visitors that witness the positive effects on our eyesight as well. Apart from the mineral springs with healing effects, the canyon is also rich in rare flora and fauna. The typical fish is the river trout that you can buy nearby in the local breeder house or taste it the local restaurant.

Температура воде у базенима је до 25 степени која повољно делује на реуматске и срчане тегобе, код нервних обољења, а побољшава и вид о чему сведоче бројни натписи посетилаца уклесани у стенама. Поред лековите воде и готово нестварног природног амбијента, кањон је веома богат ретким биљним и животињским врстама. Богат је и речном пастрмком коју можете купити у узгајалиштима дуж Рзава, али и пробати у оближњем ресторану.

Пећина Зијача

Отвор пећине налази се у селу Бјелуша, у нивоу реке Рзав. Из пећине истиче врло јак извор, чија водена снага покреће воденицу на току овог извора. Пећина је још увек неиспитана.

Zijača Cave

The hole of the cave is in the village of Bjeluša, in the level of the Rzav. A heavy spring whose waterpower runs watermills on the stream of this spring flows out from the Cave. The cave is still unexplored.

Бјелушка Потајница

У централном делу села Бјелуша, у месту Луке, са леве стране реке Рзав налази се крашки извор интермитентног типа (са прекидима у истицању воде). Извор је под заштитом државе као значајно природно добро. Овај интермитентни крашки извор представља други крашки извор овога типа у Србији.

The Potajnica of Bjeluša

In the central part of the village of Bjeluša, in the place Luke, from the left side of the Rzav, there is a karst spring of intermittent type (with the interruptions of the water outflow). The spring is under the protection of the state as a significant natural property. This intermittent karst spring represents the second karst spring of this type in Serbia.

Орловача

Предеона целина Орловача обухвата стрме, делом вертикалне долиנסке стране кречњачке клисуре Рзава усечене до 400м дубине и дуге 3км. Клисура обухвата делове општина Ариље и Ужице, између села Крушчица и Равни.

Ова предеона целина се Просторним планом општине Ариље предлаже за успостављање заштите са циљем да се очува фонд биљних и животињских врста.

Orlovača

Regional entity of Orlovača covers steep, partly vertical valley sides of the limestone gorge of the Rzav with its 400 m depth and approximately 3 km length. The gorge covers the parts of the municipalities of Arilje and Užice, and between the villages of Kruščica and Ravni.

This regional entity is according to Arial Plan of the Municipality of Arilje, is being suggested for setting up the protection with the aim to preserve the fond of herbal and animal species.

Библиотека

Библиотека у Ариљу као носилац културног живота града смештена је у његовом језгру. Налази се између цркве Светог Ахилија и Соколског дома у засебној згради која је под заштитом државе као културно историјски споменик.

Библиотека има око 54.000 књига, у научном, завичајном, позајмном и дечијем одељењу. 2022. године понела је назив Библиотека „Добрило Ненадић“ у знак сећања на нашег познатог завичајног књижевника.

The Town Library

The Library is the heart of the town social life, located in its main street. It is placed in a separate building between The Church of St. Achillius and The Town's Falcon Centre. The building is under the protection of the state, as the important cultural and historic site.

The Library owns approximately 54 000 books in the following departments: science, local, borrowed and children services. In 2022, it was named after our famous writer from Arilje - Dobrilo Nenadić.

Градска галерија (Стара школа)

Стара школа је једна од најстаријих сачуваних зграда из 19. века у читавом ужичком крају. Саграђена је 1834. године и првобитно је служила као Основна школа до избијања рата. Касније је простор мењао намену па је зграду једно време користио Туристички савез општине Ариље, а касније Републички Завод за заштиту споменика културе који ју је и обновио. Од 1997. године претворена је у Градску галерију у којој се реализују програми кроз излагачку делатност уметничких дела и предмета музејске и археолошке вредности.

The Town Gallery (The Old School)

The Old School is one of the oldest preserved buildings from XIX century in the entire region of Užice. It was built in 1834 and was used as a primary school until WWI. After that, it was used for the purposes of The Tourist Organization of Arilje, as well as The Institute for the Protection of Cultural Monuments of Serbia, which rebuilt the whole unit. It has been the The Town Gallery since 1997, where all the programs concerning art exhibitions, as well as other artifacts exposed to the public are held.

Спортска хала

Хала у Ариљу је спортски објекат изграђен по свим савременим стандардима. Намењен је за различита спортска такмичења, као и тренинге и припреме у екипним и индивидуалним спортовима. Поред тога у објекту се налази простор за две теретане и један мини бар (који је у припреми), сала за састанке, ВИП сала и друге помоћне просторије. Спортска хала је почела са радом 2010. године чији је капацитет 525 гледалаца. Модеран екстеријер уклопљен је у амбијент Градског парка са којим чини једну лепо уређену целину.

The Town's Sports Centre

The Sports Centre is the modern building which meets the highest standards. It is intended for different kinds of competitions, preparations for team and individual sports, as well as regular practice. There is also a space for 2 gyms, a mini bar (unfinished yet), a conference room, VIP room, as well as other rooms for multiple usages. It was opened in 2010 with the capacity of 525 seats. The modern exterior of The Sports Centre fits the park in which it is located.

Соколски дом

Зграда Соколског дома у Ариљу је једна од најстаријих у Србији. Сведок је једног времена у коме је соколски покрет имао велики утицај на културни, спортски и политички живот југословенских народа између два светска рата.

Соколско друштво у Ариљу је започело акцију прикупљања средстава за његову изградњу 1934. године, али је објекат стављен под кров тек 1937. године.

У Соколском дому смештен је Биоскоп који на том месту постоји и ради у континуитету више од 60 година, што је данас реткост у Србији. Након оснивања Туристичке организације општине Ариље 2012. године, у згради се налази Туристички инфо центар, а од 2022. године у њему је смештен легат Добрила Ненадића, нашег познатог књижевника.

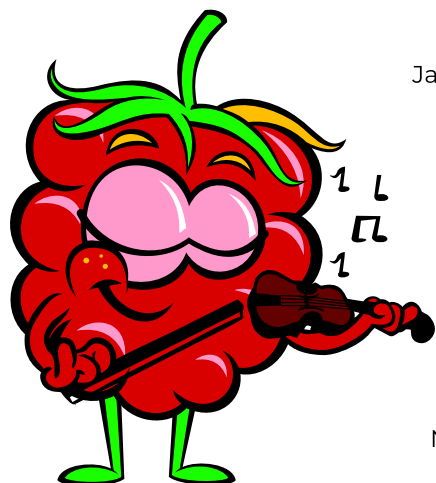
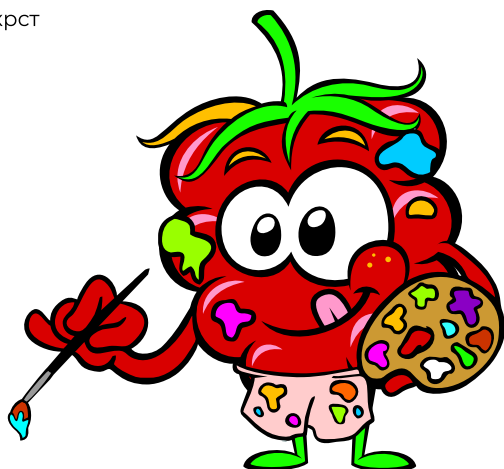
The Town's Falcon Center

This building is one of the oldest of its kind in Serbia. It witnesses the time when "The Falcon Movement" had a huge impact on social, sports and political life of Yugoslav countries between two wars.

In 1934, the members of this organization started collecting money in order to build it. However, it was only 3 years later that they finished it. In this building, there has been a cinema for over 60 years now, which is something you don't see every day in Serbia. Except for the cinema, there is also The Tourist Organization of Arilje which was founded in 2012. The Organization offers The Tourist Info Centre as well as the legacy of our famous writer Dobrilo Nenadić.

Манифестације

ЈАНУАР:	Прослава српске Нове године Богојављенско пливање за часни крст Богојављенска академија Ариљске зимске радости
МАРТ:	Џипијада Општинска смотре рецитатора
АПРИЛ:	Rzav challenge Сајам меда Дечији позоришни фестивал Годишњи концерт КУД-а Ускршњи турнир у фудбалу „Протеци Рзавом“-Рафтинг регата
МАЈ:	Мајски дани културе Дан општине Златни котлић Ариља Отворени шампионат у мотокросу
ЈУН:	Спортске игре младих
ЈУЛ:	Активнија Србија Сајам јагодастог воћа
АВГУСТ:	АРЛЕММ – ариљска летња музичка манифестација
СЕПТЕМБАР:	Брековачко посело Ликовна колонија
ОКТОБАР:	Михољски дани Color run
	Смотра стваралаштва аматера златиборског округа Добрилови дани

Manifestations

January - Orthodox New Year celebration, Bazaar in Arilje
January - Winter Joys Manifestation of Arilje
March - New season opening, Town Gallery
April - The Days of Honey
May - Culture Days of May
May - Open Motocross championship
June - Raspberry Days
July - Arlemm- Summer music festival in Arilje
August - Visual Arts Workshop
September - Brekovo village gathering
October - Dobrilo's Days
November - The Review of Amateurs' Works of Art from the Zlatibor region
December - The Annual Concert of KUD Arilje (Cultural-artistic Club)

ДОБРОДОШЛИ
WELCOME

УЗ ПОДРШКУ:

Република Србија
Министарство трговине,
туризма и телекомуникација

Арилџе
Arilje

ТУРИСТИЧКИ ИНФО ЦЕНТАР

Trg Partizana

031/ 38-91-055

ariljestc@gmail.com
tooarilje@gmail.com

www.visitarilje.com

Текстови: ТИЦ Арилџе

Превод на енглески: Вера Бошковић

Фотографије:

Архива ТИЦ Арилџе

Архива Библиотеке Арилџе

Архива АРЛЕММ

Рајко Ђуковић

Драган Боснић

Бојан Бралушић – Studio Charlie B

Лазар Јовановић – Hello Creative Studio

Данијела Ћировић – Glimpses of the World

Зоран Стевановић – Pro fiMax Studio